

del cap al *teginat* del porxe, e donà-li tal de la mà per la cara --- que a envés lo gità en terra», Muntaner (fets de 1826, Casac. v, 39.6=*treginat* Bof., § 171).

«En una casa lo fonament és primer, e après les cambres, e après lo *teginat* --- lo *teginat* que deffèn a hom de pluja e de vent», StVicentF (*Serm.* I, 95.25; novament II, 113.14, cf. *FINESTRA*); en les *Sentències Morals* teofràstiques (ms. mj. S. xv), un orador esmaperdut, cercant Minerva, «garda e l *taguinat*» (*CoDoACA* XIII, 245); «Diu Crisòstom que aquest gloriós Anyell no és estat mort o crucificat dins lo *teginat* ni en lo temple judaic, mas fora la ciutat, car la dita oblació no fon feta solament per aquell poble, mas encara per la utilitat e profit de tot lo món», Boliver (*Excitatori*, 154); «que'l rey fat e horat, qui seu en la cadira ['tron'], no és altra cosa sinó bogia posade sobre lo *teginat*», *Breviloqui* de J. de Galles (*NCL.*, p. 68).

La variant alterada, amb *-r-*, també l'atribueix a StVicentF el copista de la *Quaresma* de 1413: «lo envejós mirava per la finestra, dient: —Per cert, yo us ne gitaré—. Veus, subito, caygué lo *traginat* e esclafà!» (233.90). «Per grazons de marbre blanc, / nos en pujam en la sala; / --- / vestit de launes d'argent / és lo mur, de gran valença, / esmaltat per gran prudença; / e tot estoriejat, / dessús en lo *traginat*, / de fin or, tot de Florença», Turmeda (*Div. Mall.*, *NCL.*, 111); «remirant en lo *treginat* de la dita cambra, vahé una llum patita», Vida «coetània» de Llull (*BABL* VIII, 94; ed. Moll, 1933, 37).

D'una i altra variant aplego encara d'altres testimonis de fi S. xiv i del xv, en *BDC* xxiv (1937), 46-48 = *EntreDL* III, 128-130, on ja vaig exposar tot l'essencial de l'etimologia d'aquests mots.

Després ha restat sobretot en les regions del Migjorn: ja el registra OPou: «DE LA SALA, *traginats* y obres de fuster --- lo *traginat* o cuberta o sostre de alt ---» (*TbPu.*, 151); reproduït per Sanelo, afegint a la seva definició: «obra de zaquizamí: lacunar, laquearium» (II, 49v°), mentre que J. P. Fuster (1830) reprenia «*taginat*: zaquizamí o cobertizo de madera labrada».

En la introducció de la *-r-* pogueren col·laborar diferents factors, tenint en compte que està tan esesa i és ja tan antiga: a part de la influència de *traginar* (no massa arbitrària, cf. la suggerència d'Alart, supra, n.), potser per l'intermedi d'un mot com el peitaví *traine* «biga, tronç» (Rabelais, *Garg.*, princ. cap. 12, que deu ser derivat de *traîner*), es pot pensar en la que sobre *tangí* pogué exercir l'àr. *tāngara*, *tanğir* «grand chaudiéron», que hom creu d'origen persa (Steiger, *Contr.*, 185, n. 2); en el *teginat* s'hi fan *teranyines*, que cal *desenteranyinar*, dialectalment *entraginar*, *desentraginar*: i cf. encara men. *estrexinar-se*=mall. *desteixinar-se* (*AlcM*); però la predominant degué ser la del síndnim *TRESPOL*/*trebol*, quasi inevitable, puix que s'usen en uns mateixos llocs, i en gran part com a sinònims rigorosos (el val. CROs només registra *trespol*, *Dicc.* 1764).

En el P. Val. continua avui usant-se «*tretginat*»

(EValor-JGiner), que deu arribar fins al límit murcià: sobre un *ternijal* d'aqueixa zona que en deu ser alteració metatètica i amurcianada, V. la n. 71 d'*EntreDL*, (o és mal copiat per un pl. *ternijaes*?). No manca de semblança amb aquesta forma la variant benasquesa *ternilau* «especie de piso grosero --- en un pajar ---» (Ballarín, *Dicc. Ben.*) resultant de **terginao*, *-au*, que encreuant-se amb *linau* (=llinat 'teulada de LLENA=llores', V. 145b1ss.) donà **terlinau*, i amb metàtesi *ternilau*.

A les illes Balears, «*traginada*: la part interior qui cubreix una habitació, un edifici: *techo*», diccionari Figuera, «el cañizo o lecho de cañas en que descansa el tejado», diccionari Amengual, «el techo de toda habitación cuando hay encima otra habitación o desván, y no el tejado», *DAG.*; «*tražinada*: cuberta, sòtil, paladar», 'sostre' (del sestador del corral de bestiar a llana, Manacor) (*BDLC* IV, 279; VII, 154); «*traginada*: sostre» a Ciutadella (*BDC* XX, 108); «Mestre Joan dins es llit, / am ses banyes decantades: / ell va foradà 's llençols / --- / i set dobles de flaçades: / si no fos p'és cobri-llit, / forada sa *traginada*», «alça l'ui, per la estimada: / alça l'ui, que Déu ja ho vol... / Veuràs un tronxo de col / penjat a sa *treginada*», Camps Merc. (*Folk. Men.* I, 178, 133).

Però també resta a Mallorca la forma sense *-r-*: *teginada*, Antoni Maria Alcover (*Rondalles Mallorquines* II, 91), «davallam l'escala y la trobam tota plena d'emblanquinat que era caygut de les parets y *teginada*» (*BDLC* III, 28); a Eivissa el masculí *treginat* (IV, 833a32, Villangómez, *L. d'Eiv.*, 216).

En cat. central no és conegut, almenys gens en el sentit simple de 'sostre, trespol'. Però s'ha mantingut bastant, almenys en les comarques i en literatura, en el sentit d'obra artitzada del sostre d'una sala, acc. en la qual ha pres sobretot una forma *teixinat* o més aviat *enteixinat*, en la qual, encara més que la influència de *TEIXIR* —no mancada de base, com sigui que les bigues del sostre estan en certa manera *entreteixides*—, podem veure una repercussió de la confusió entre *TEGELL* i *teixell*.

De la propensió semàntica cap a una elaboració artística, ja hi ha un anunci en el passatge citat de Turmeda; i així ho veiem en gent del Princ. entesa en art i construcció: «*taginat*: artesón» [Belv.]; «Pensem en les construccions civils de què 'ns quedan tan bells fragments ---, y afegim-hi altres convents y ecclèsies; y, pertot arreu, --- cases ab porxos, aximesos, escuts, volades, mirandes, canals y marlets; per defora, y bells patis y *taginats* a l'interior», MilàF (*O. Cat.* Gili, 1879, 175). Però generalment això va amb la variant en *-x-*: «Gentil ja passa la Tet / de la fada en la carrossa; / --- / De la cova de Sirac / ja's rumbejan per l'entrada; / --- / La cobreix ric *teixinat*, / trespol de marmòrea cambra, / per cisells moros brodat / que brodarian l'Alhambra», *Canigó* VI, 8a. Amb aquest sentit el mot ha esdevingut un paral·lel perfecte, també pel que fa a la seva formació i a la derivació semàntica, del cast. *artesonado* (de *artesón* 'gaveta'), i del val. *entabacar* (veg. *TABAC* II).